

Anna M. Kittelsaa, seniorforsker NTNU Samfunnsforskning

Veronika Paulsen, forsker NTNU Samfunnsforskning

Eva Magnus, førsteamanuensis/seniorforsker HIST/NTNU Samfunnsforskning

Karin Høyland, seniorforsker SINTEF Byggforsk

Barn lever i sitt nærmiljø

En del bydeler som hovedsakelig består av blokkbebyggelse fra 1960-tallet har en tendens til å bli vurdert som lite attraktive bomiljøer. Dette er også tilfelle for bydelen Saupstad, som i mange år har hatt et negativt rykte. Med støtte fra Husbanken har Trondheim kommune gjennomført et forprosjekt, kalt Områdeløft, for Saupstad-Kolstad. Statusrapporten fra forprosjektet fikk bred tilslutning i formannskapetets møte i februar i år. Det ble vedtatt at det skal fremmes en sak for bystyret i løpet av våren 2013 om etablering av et langsiktig og helhetlig områdeprogram for Saupstad-Kolstad. En slik videreføring av prosjektet vil kunne gi området et fysisk, sosialt og kulturelt løft, og på denne måten styrke bomiljøet og gjøre bydelen enda mer attraktiv. Med tett kobling til målsettingen i Områdeløft har NTNU Samfunnsforskning i samarbeid med SINTEF Byggforsk gjennomført et forskningsprosjekt med spesielt fokus på barnas perspektiver. Studien viser at barna trives i området, og at deres innenfraperspektiver på nærmiljøet ikke alltid er sammenfallende med den måten området vurderes på utenfra.

I studien har 12 familier vært involvert. Intervjuer med foreldrene hadde fokus på bosituasjonen og på barnas dagligliv. Barn i alderen 7 til 15 år i familiene fikk utlevert digitale kameraer og ble bedt om å ta bilder av ting og steder som de liker godt hjemme og i nabolaget. Vi brukte bildene som utgangspunkt for å snakke med barna om hva de setter pris på ved hjemmet og nærmiljøet. Gjennom bildene har barna vist oss områder som de har et spesielt forhold til og eksempler på aktivitet og samspill mellom barn.

Vi fikk mange positive beskrivelser av området; det er trygt, grønt, nær marka og har godt naboskap. Det fysiske boligmiljøet er godt tilpasset barn og spesielt "tunet" utenfor blokkene trekkes fram. Her er det sitteplasser og lekeapparater som innbyr til samvær og aktivitet på tvers av generasjoner. Om sommeren sitter voksne ute med kaffekoppen mens barna finner fram til aktiviteter og barn å være sammen med. Når barna får større aksjonsradius, kan de bevege seg trygt over et større område som er bundet sammen av et nettverk av gang- og sykkelveier. Dette gir muligheter til å utforske et større område på egenhånd eller sammen med venner.

Barnas bilder fra nærmiljøet viser mange ulike oppholdssteder og aktiviteter. De yngste har tatt bilder av lekeapparater hvor de kan huske, leke «far, mor og barn», og hvor det er trær å klatre i. De litt større barna har tatt bilder av fotballbane, ballbinge og skolegården hvor de ofte treffer venner. Barna viser også hvordan de tar i bruk muligheter til å gjemme seg litt bort. Flere har tatt bilder av små skogholt hvor de kan finne insekter og blomster eller være sammen med

jevnaldrende uten voksne i nærheten. Barna har dermed tilgang både til lekeutstyr som er laget for lek, og til steder de selv definerer bruksområdet for.

Saupstad er et område hvor det bor mange ulike mennesker, og hvor det blant annet er en stor andel med innvandrerbakgrunn. Å leve i et område med en «sosial mix» kan bidra til å skape forståelse for hva et flerkulturelt samfunn innebærer. Mens enkelte foreldre forteller at barna har venner med forskjellig bakgrunn, er ikke barna opptatt av hvor vennene kommer fra. En jente sier: *«For meg er de bare vennene mine. Jeg tenker ikke over hvor de er fra eller hvor foreldrene deres er fra.»* Vennskap kommer til uttrykk i bilder hvor hender er lagt mot hverandre eller hvor føtter med ulike sko peker mot hverandre. Flere barn gir uttrykk for at det er viktig å ha venner i nærheten, og mange sier at de liker at det bor mange i området.

Mange barn forteller at de er glade i skolen sin. Den er et viktig sted for dem både på dagtid og om ettermiddagen. Større barn mener at det er mindre press på moteklær og alkohol i deres miljø enn det de hører om fra andre skoler, og at det er lite mobbing og godt kameratskap. En av jentene oppsummerer: *«Vi har vel egentlig det meste, vi kunne egentlig ikke ønske oss mer.»* Det kommer fram at skole, barnehage og idrettslag har stor betydning for at folk fra ulike land og med forskjellig bakgrunn kan møtes gjennom ulike aktiviteter. Dette indikerer at flere av barna er klar over at det er nødvendig å legge til rette for at mennesker med ulik bakgrunn skal kunne trives sammen. En sentral verdi ved området ligger nettopp i den innsatsen som gjøres av ildsjeler for å skape et inkluderende fellesskap i en befolkning med stort mangfold.

Barnas bilder og fortellinger presenterte et positivt bilde av området, og samtlige barn og unge ga uttrykk for trivsel. De la vekt på at det er mange ulike mennesker å forholde seg til, og at området innbyr til lek og utfoldelse både for store og små. Likevel ble ikke alt vurdert som like bra. Enkelte barn viste fram bilder av søppel som noen hadde slengt fra seg eller nedslitte og ødelagte lekeapparater og utstyr. Noen var opptatt av at Saupstadsenteret burde rustes opp, og flere hadde gode forslag til hvordan området kunne bli *enda* bedre. Dette viser at barn er opptatt av at omgivelsene skal være hyggelige og i orden. Barn er aktive brukere av nærmiljøet, og de tilbringer mye av tiden sin der. Det betyr at de ofte har godt kjennskap til kvaliteter og ulemper ved de nære omgivelsene, og at de kjenner lokale forhold på en annen måte enn voksne gjør. Dette gjør at det er viktig å lytte til barnas innenfraperspektiver hvis Områdeløftsatsingen skal bli det løftet for Saupstad-Kolstad som forprosjektet antyder. Ikke minst er det viktig å ta på alvor det positive forholdet barna har til bydelen og bruke dette som utgangspunkt for å skape samhold uavhengig av bakgrunn.